

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Komputerowy skład tekstów. Jak to zrobić?

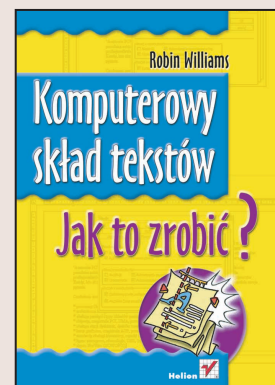
Autor: Robin Williams

Tłumaczenie: Agata Bulandra

ISBN: 83-7361-236-X

Tytuł oryginału: [The Non-Designer's Design Book](#)

Format: B5, stron: 152

Projektowanie atrakcyjnych publikacji nie jest wyłącznie kwestią wrodzonego talentu projektanta i chwili natchnienia. Rządzi się ono pewnymi zasadami, które często „czujemy”, a które w tej książce zostały szczegółowo opisane i wyjaśnione.

Poleganie wyłącznie na własnej intuicji może okazać się zwodnicze. Dlatego jeśli chcesz, by stworzone przez Ciebie publikacje przyciągały uwagę czytelnika swą elegancką formą, powinieneś przeczytać tę książkę.

Książka „Komputerowy skład tekstów. Jak to zrobić?” została napisana z myślą o wszystkich osobach, które pragną zaprojektować różnego rodzaju publikacje, ale nie mają doświadczenia ani teoretycznych podstaw z zakresu projektowania. Posłużenie się opisanymi w niej podstawowymi zasadami gwarantuje, że projekty będą wyglądały profesjonalnie, będą lepiej zorganizowane, ujednolicone i interesujące, a ich autor poczuje się pewnie w swojej roli.

W książce omówiono między innymi:

- Dobór właściwych odległości między poszczególnymi elementami graficznymi publikacji, organizacja treści
- Wyrównywanie i rozmieszczanie elementów na stronie
- Stosowanie standardów graficznych prowadzące do jednolitego wyglądu projektu
- Tworzenie atrakcyjnych projektów dzięki stosowaniu kontrastu między elementami
- Najważniejsza kategoria krojów pisma
- Łączenie i kontrastowanie krojów pisma

Wieloletnie doświadczenie Robin Williams i jej wyjątkowy styl trafiający w potrzeby osób bez specjalistycznego przygotowania, sprawi, że nauka projektowania stanie się dającą satysfakcję przygodą. Jeśli dopiero rozpoczynasz zabawę z projektowaniem publikacji, zacznij od tej książki.

Spis treści

Dla kogo jest ta książka?	9
Słowniczek	10

Zasady projektowania

1 Zasada drzewa Jozuego 13

Cztery podstawowe zasady	14
<i>Kontrast</i>	14
<i>Powtarzanie</i>	14
<i>Wyrównanie</i>	14
<i>Odległość</i>	14

2 Odległość 15

Odległość — podsumowanie	26
<i>Podstawowy cel</i>	26
<i>Jak to osiągnąć</i>	26
<i>Czego należy unikać</i>	26

3 Wyrównanie 27

Wyrównanie — podsumowanie	42
<i>Podstawowy cel</i>	42
<i>Jak to osiągnąć</i>	42
<i>Czego należy unikać</i>	42

4 Powtarzanie 43

Powtarzanie — podsumowanie	52
<i>Podstawowy cel</i>	52
<i>Jak to osiągnąć</i>	52
<i>Czego należy unikać</i>	52

5 Kontrast 55

Kontrast — podsumowanie	64
<i>Podstawowy cel</i>	64
<i>Jak to osiągnąć</i>	64
<i>Czego należy unikać</i>	64

6	Przegląd	65
	Odległość	66
	Wyrównanie	67
	Powtarzanie	68
	Kontrast	69
	<i>Szybki test #1 — zasady projektowania</i>	70
	<i>Szybki test #2 — zmiana projektu ogłoszenia</i>	71
	Podsumowanie	72
	<i>Co zrobić, aby zwiększyć swoją wizualną świadomość</i>	73

Kroje pisma w projektowaniu

7	Druk (a życie)	77
	Harmonia	78
	Konflikt	80
	Kontrast	82
	Posumowanie	84

8	Klasyfikacja pism	85
	Antykwy renesansowe	86
	Antykwy klasycystyczne	87
	Antykwy linearne szeryfowe	88
	Antykwy linearne bezszeryfowe	89
	Pisanki	91
	Ksenotypy	92
	Świadomość	93
	<i>Szybki test #3 — grupy krojów</i>	93
	<i>Szybki test #4 — różnice grubości kresek</i>	94
	<i>Szybki test #5 — szeryfy</i>	95
	Podsumowanie	96

9	Kontrastowanie pism	97
	Rozmiar	98
	Grubość	102
	Struktura	106
	Forma	110
	Kierunek	114
	Kolor	118
	Łączenie kontrastów	124
	Podsumowanie	125
	<i>Szybki test #6 — kontrast czy konflikt</i>	126
	<i>Szybki test #7 — tak i nie</i>	127
	<i>Ćwiczenie na łączenie kontrastów</i>	128

Dodatki

10	To takie proste...	131
	Proces	132
	Ćwiczenie	133
	Przeprojektujmy to	134
11	Odpowiedzi do testów	135
	Odpowiedzi do testu #1	136
	Odpowiedzi do testu #2	137
	Odpowiedzi do testu #3	138
	Odpowiedzi do testu #4	138
	Odpowiedzi do testu #5	138
	Odpowiedzi do testu #6	139
	Odpowiedzi do testu #7	140
12	Bibliografia	141
	Czasopisma	141
	Projektowanie	142
	Poligrafia	143
	Typografia	143
13	Kroje pisma użyte w książce	145
	Skorowidz	149

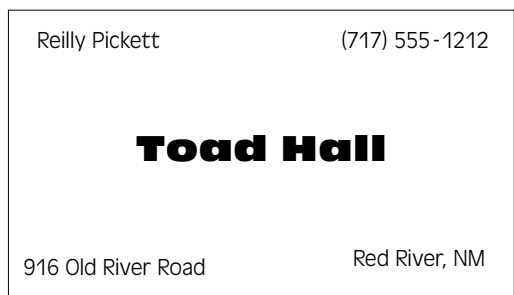
Odległość

W projektach nowicjuszy grafika, słowa i wyrażenia są zazwyczaj porzucane i porzuciągane — wypełniają narożniki i zajmują wiele miejsca, nie pozostawiając wolnej przestrzeni. Patrząc na taki projekt można pomyśleć, że jego autor boi się pustej przestrzeni. Gdy elementy składowe są rozrzucone po całej powierzchni projektu, wygląda on na nieorganizowany, a czytelność informacji jest ograniczona.

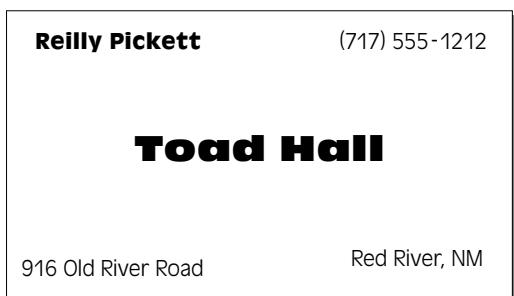
Zasada odległości mówi, by **grupować powiązane ze sobą elementy**, umieszczając je fizycznie blisko siebie w taki sposób, by były postrzegane jako jedna spójna całość, a nie wiele niezwiązanych ze sobą fragmentów. Informacje czy też grupy informacji, które *nie* są ze sobą związane, *nie* powinny znajdować się blisko innych elementów, ponieważ odległość jest wizualną wskazówką na temat organizacji projektu i jego treści. Kolejne strony ilustrują tę zasadę.

Przyjrzyjmy się typowej wizytówce. Ile oddzielnych elementów można różnić na tak małej przestrzeni? Ile razy zatrzymujemy wzrok, by na coś popatrzeć?

- ▼ Zatrzymujemy wzrok pięć razy? Oczywiście, ponieważ na wizytówce znajduje się pięć oddzielnych elementów. Od którego miejsca rozpoczynamy czytanie? Prawdopodobnie od środka, ponieważ tam znajduje się najwyraźniejszy napis. Na który element następnie pada wzrok? Czy idzie od lewej do prawej strony, ponieważ czytamy tekst napisany alfabetem łacińskim? Jeśli został już przeczytany napis w prawym dolnym rogu, to gdzie następnie podąży wzrok? Czy wędruje dookoła upewniając się, że nie pominął żadnego napisu?

- ▼ A co będzie, jeśli skomplikujemy przykład?

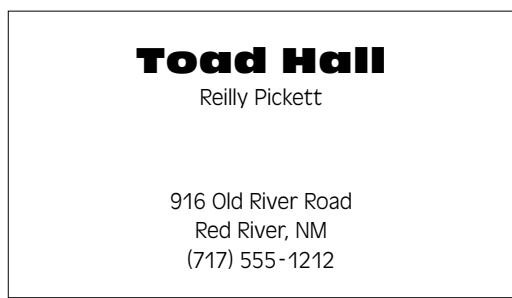
- ▲ Od którego miejsca rozpoczniemy czytanie, gdy wytłuszczone są dwa napisy? Od lewego górnego narożnika? A może od środka? Co zostanie przeczytane po tych dwóch elementach? Być może wzrok będzie przesakiwał tam i z powrotem pomiędzy wytłuszczonymi słowami, nerwowo próbując ogarnąć słowa znajdujące się w pozostałych rogach. Czy czytelnik będzie miał pewność, że nic nie pominął? Czy inna osoba będzie czytać napisy w tej samej kolejności?

Gdy kilka elementów znajduje się blisko siebie, stają się wizualną jednostką, zamiast zbiorem *oddzielnych* jednostek. Tak jak w życiu, **bliskość elementów sugeruje ich związek**.

Uzyskamy natychmiastową poprawę, grupując podobne elementy w jedną całość. Strona stanie się bardziej zorganizowana. Od razu rozpoznamy miejsce, od którego należy zacząć czytanie wiadomości i gdzie znajduje się koniec wiadomości. A „pusta przestrzeń” (obszar dookoła liter) stanie się również bardziej zorganizowana.

- ▼ Problemem przedstawionym w poprzednim przykładzie jest brak widocznego związku pomiędzy poszczególnymi elementami wizytówki. Nie wiadomo, od którego napisu należy rozpocząć czytanie wizytówki, trudno też o przekonanie, że przeczytaliśmy wszystko.

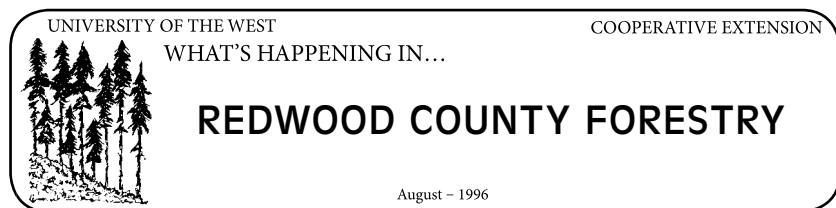
Zobaczymy, co się stanie, jeśli wprowadzimy w wizytówce *jedną zmianę* — pogrupujemy powiązane ze sobą elementy, zbliżając je do siebie.

- ▲ Czy można mieć teraz jakiegokolwiek wątpliwości, od którego miejsca rozpocząć czytanie karty, albo gdzie jest jej koniec? Czy mamy pewność, że przeczytaliśmy wszystko? Dzięki zastosowaniu jednej prostej zasady wizytówka została zorganizowana informacyjnie i wizualnie.

Poniżej pokazany jest typowy nagłówek biuletynu. Ile jest w nim oddzielnych elementów? Czy na podstawie rozmieszczenia elementów można wyciągnąć wniosek, że jakieś napisy są ze sobą związane?

- ▼ Zastanówmy się przez chwilę nad tym, które elementy można zgrupować, a które należy od siebie oddzielić.

- ▲ Dwa elementy w górnym lewym narożniku znajdują się blisko siebie, sugerując jakiś związek. Czy rzeczywiście są ze sobą związane?
- ▼ Czy o takiej zmianie myśleliście? Czy widoczne są teraz związki pomiędzy poszczególnymi napisami?

- ▲ Przy okazji dokonałam jeszcze paru zmian. Wszystkie napisy zmieniałam z wersalików na litery podrzędne. Dało mi to miejsce na wzmocnienie i pogrubienie tytułu oraz poprawiło czytelność tekstu.
- Zmieniałam zaokrąglone rogi obramowania na proste, dzięki czemu wygląda ono czyściej i solidniej.
- Powiększyłam rysunek, tak by drzewa wystawały trochę poza obramowanie. Jest to powszechnie stosowany trik graficzny.

Przy tworzeniu ulotki, broszury, biuletynu lub innych materiałów autor *orientuje się*, jakie informacje są ze sobą logicznie połączone, wie, które z nich należy uwypuklić, a które można przytłumić. Podkreślimy graficznie charakter informacji, odpowiednio je grupując.

CD ROMs
 CD ROMs
 Children's CDs
 Educational CDs
 Entertainment CDs
 Laser discs
 Educational
 Early learning
 Language arts
 Science
 Math
 Teacher Tools
 Books
 Teacher tools
 Videos
 Hardware & Accessories
 Cables
 Input devices
 Mass storage
 Memory
 Modems
 Printers & supplies
 Video and sound

▲ Oczywiście trzeba tę listę trochę sformatować, jeśli chcemy, by była zrozumiała. Jednak największym problemem jest to, że wszystkie pozycje są umieszczone bardzo blisko siebie — nie da się zobaczyć związków pomiędzy elementami ani jakiegokolwiek organizacji.

CD ROMs

CD ROMs
 Children's CDs
 Educational CDs
 Entertainment CDs
 Laser discs

Educational

Early learning
 Language arts
 Science
 Math

Teacher Tools

Books
 Teacher tools
 Videos

Hardware & Accessories

Cables
 Input devices
 Mass storage
 Memory
 Modems
 Printers & supplies
 Video and sound

▲ To ta sama lista, tylko sformatowana w wizualne grupy. Jestem pewna, że taką operację każdy robi automatycznie — sugeruję jednak, by robić to jeszcze bardziej *świadomie* i z większym przekonaniem.

Poza tym do nagłówków dodałam trochę kontrastu i powtórzyłam ten efekt w całej liście wraz z linią podkreślenia.

Czasami przy grupowaniu elementów trzeba wprowadzić dodatkowe zmiany — na przykład w rozmiarze, wadze, w rozmieszczeniu tekstu lub grafiki. Tekst nie musi mieć 12 punktów! Informacje drugorzędne w stosunku do głównej wiadomości (takie jak numer tomu i rok biuletynu) mogą być mniejsze; można je złożyć stopniem wielkości 7 lub 8 punktów.

Chamber Concert Series

Santa Rosa Junior College

Friday February 8 at 8 p.m.

Alexander String Quartet

Mozart, K387, Bartok#3, Beethoven, Opus 59, #1

Sam Pritchert & Ethel Libitz, violins,

Sandra Yarbrough, viola; Mark Wilson, cello

Friday, March 1, 8 p.m.

Trio Artaria

Beethoven "Archduke" Trio, and trios by Haydn,

Schoenberg and Magnard

Richard Samson Norartz, violin

Reception following concert in SRJC Art Gallery

Friday, April 26 at 8 p.m.

Santa Rosa Chamber Players

Brahms G Minor Piano Quartet,

Schubert Arpeggione Sonata

Polly Hollyfield, violin; Linda Batticioli, viola;

Norinne Antiqua-Tempest, cello;

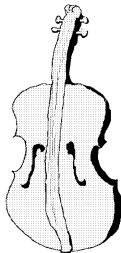
Margaret Park-Raynolds, flute; Robin Plantz, piano

All concerts in Newman Auditorium,

Emeritus Hall, Community Education

Tickets \$10 and \$8

For ticket information phone (707) 527-4371

▲ Nie dość, że ta strona jest wizualnie nudna, to jeszcze trudno znaleźć na niej konkretne informacje — co ma się wydarzyć, gdzie to zdarzenie będzie miało miejsce, kiedy się odbędzie i tak dalej.

Istotą zasady odległości nie jest to, by *wszystkie* obiekty ustawić blisko siebie. Zgodnie z tą zasadą *logicznie* powiązane elementy, które w jakiś sposób ze sobą korespondują, powinny być również połączone *wizualnie*. Inne oddzielne elementy albo grupy elementów *nie* powinny znajdować się blisko siebie. Mała *lub* duża odległość wskazuje na istnienie bądź brak relacji pomiędzy elementami.

Chamber Concert Series

Alexander String Quartet

Mozart, K387, Bartok#3, Beethoven, Opus 59 #1
 Sam Pritchert & Ethel Libitz, violins;
 Sandra Yarbrough, viola; Mark Wilson, cello
Friday, February 8 at 8 p.m.

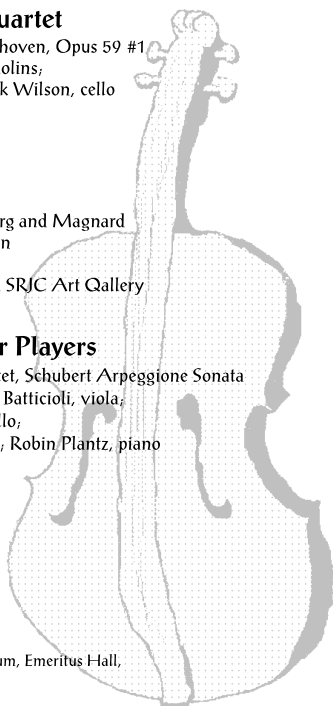
Trio Artaria

Beethoven "Archduke" Trio,
 and trios by Haydn, Schoenberg and Magnard
 Richard Samson Norantz, violin
Friday, March 1 at 8 p.m.
 Reception following concert in SRJC Art Gallery

Santa Rosa Chamber Players

Brahms G Minor Piano Quartet, Schubert Arpeggione Sonata
 Polly Hollyfield, violin; Linda Batticcoli, viola;
 Norinne Antiqua-Tempest, cello;
 Margaret Park-Raynolds, flute; Robin Plantz, piano
Friday, April 26 at 8 p.m.

All concerts in Newman Auditorium, Emeritus Hall,
Santa Rosa Junior College
 Community Education
 Tickets \$10 and \$8
 For ticket information phone 527.4371

- ▲ Informacje zostały najpierw pogrupowane logicznie (w myśli albo naszkicowane na papierze), a potem fizycznie umieszczone w grupach na stronie. Odstępy pomiędzy informacjami na temat trzech koncertów są takie same, co oznacza, że te trzy grupy informacji są jakoś ze sobą związane. Wiadomości drugorzędne odsunięto, dzięki czemu widać, że nie są to informacje na temat kolejnego koncertu.

Najprawdopodobniej każdy Czytelnik stosuje już w swojej pracy zasadę odległości, ale możliwe, że nie wykorzystuje jej jeszcze w takim stopniu, by była naprawdę efektywna. Popatrzmy obiektywnie na strony i ich elementy i zobaczymy, co można zgrupować.

CALF ROPERS!

Wouldn't it be great if...

you could personally learn from, and train with, a world champion calf roper in a small group or private setting?

Wouldn't it be great if...

you were training in one of the finest indoor facilities anywhere, with big screen television video taping?

Wouldn't it be great if...

you had unlimited practice cattle to rope to your heart's content, or until you drop?

Wouldn't it be great if...

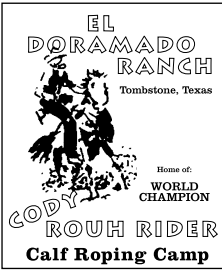
you could stay in the finest accommodations with the best grub you ever wrapped your lips around?

Wouldn't it be great if...

you knew where to find a horse you could begin on, or win on?

Well guess what? It Is!

Call, or write for information at:
Rough Rider's Roping Camps
 Moon Rd., Box 36
 Tombstone, Texas 74444
 (828) 588-0418

- ▲ Najwidoczniej osoba projektująca to ogłoszenie dwukrotnie naciskała przycisk *Enter* po każdym nagłówku i akapicie tekstu podstawowego. Nagłówki są w takiej samej odległości od tekstu podstawowego, znajdującego się powyżej i poniżej ich, dlatego wydaje się, że są oddzielone i niezwiązane z pozostałymi elementami.

W projekcie tym widać dużo pustej przestrzeni, ale jest ona mocno rozproszona. Pusta przestrzeń znajduje się tam, gdzie nie powinno jej być — na przykład pomiędzy nagłówkiem a odpowiadającą mu treścią akapitu. Tak „uwięziona” pusta przestrzeń wizualnie odpycha elementy, pomiędzy którymi się znajduje.

Jeżeli w projekcie jest zbyt dużo oddzielnych elementów, należy zastanowić się, które z nich mogłyby znaleźć się bliżej siebie. Jeżeli strona zawiera obszary, w których organizacja informacji nie jest zupełnie jasna, należy sprawdzić, czy jakieś elementy nie leżą *zbyt* blisko siebie.

CALF ROPERS!

Wouldn't it be great if...
 you could personally learn from, and train with, a world champion calf roper in a small group or private setting?

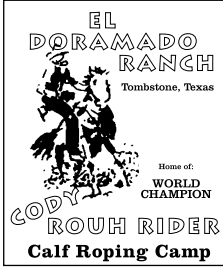
Wouldn't it be great if...
 you were training in one of the finest indoor facilities anywhere, with big screen television video taping?

Wouldn't it be great if...
 you had unlimited practice cattle to rope to your heart's content, or until you drop?

Wouldn't it be great if...
 you could stay in the finest accommodations with the best grub you ever wrapped your lips around?

Wouldn't it be great if...
 you knew where to find a horse you could begin on, or win on?

Well guess what? It Is!
 Call, or write for information:
**Rough Rider's
 Roping Camps**
 Moon Rd., Box 36
 Tombstone, Texas 74444
 (828) 588-0418

- ▲ Zmieniając w tym ogłoszeniu tylko jedną rzecz — przysuwając nagłówki do odpowiednich akapitów — uzyskamy parę ulepszeń.

Struktura tekstu stanie się bardziej wyraźna. Pusta przestrzeń nie będzie już uwięziona pomiędzy elementami. Będzie można użyć pisma o jeden punkt większego (czyli 9 punktów), zwiększając tym samym czytelność tekstu podstawowego. Pozostanie też więcej miejsca na miniaturę plakatu, przez co całe ogłoszenie nie będzie sprawiało wrażenia przepelnionego.

Stosowanie zasady odległości tak naprawdę polega na bardziej świadomym wykonywaniu intuicyjnych działań i rozwinięciu pojęcia odległości. Uświadomienie sobie istnienia związków pomiędzy liniami znaków pozwala zauważyć, jakie efekty niosą te związki. Gdy zaczynamy zauważać te efekty, możemy je wykorzystać, zapanować nad nimi, kontrolować je.

NEVER BEFORE IN GALARIA HISTORY

HAS ONE BEEN ABLE TO TASTE 50
GALARIA RESTAURANTS AND 50 IN-
TERNATIONALLY-ACCLAIMED WINERIES AT ONE
LOCATION ON ONE DAY. DON'T MISS OUT! JOIN US
FOR THE BIG EVENT OF THE 3RD ANNUAL GALARIA
WINE & CHILE FIESTA THIS SATURDAY FROM 12
NOON UNTIL 4:30 P.M. AT THE EL DORADO HOTEL.
\$35 ADMISSION INCLUDES UNLIMITED TASTINGS,
SOUVENIR GLASS & ENTERTAINMENT. PLUS, A POR-
TION OF THE PROCEEDS TO BENEFIT THE GALARIA
FOOD BRIGADE HELPING US FEED OUR HUNGRY
NEIGHBORS. ADVANCE TICKETS STILL AVAILABLE
AT GALARIA NEWS AND AT OUR PLAZA AMERICADO
BOX OFFICE. LIMITED TICKETS WILL ALSO BE AVAIL-
ABLE AT THE DOOR.

- ▲ Ogłoszenie to pochodzi z gazety. Naprawdę. Jednym z największych problemów w tym ogłoszeniu (poza tym, że całość tekstu napisana jest wersalikami) jest zgrupowanie całej informacji w jednym, dużym bloku.

Zanim spróbujemy zmienić projekt tego ogłoszenia, wynotujemy niezależne części wiadomości, a następnie pogrupujemy elementy. To nic trudnego — wystarczy trochę pomyśleć.

Gdy grupy informacji będą już wyodrębnione, można pożonglować nimi na stronie.

Rzadko zastosowanie samej zasady odległości jest rozwiązaniem korygującym zły układ strony. Kolejne trzy zasady są nieodzowne w procesie projektowania i zazwyczaj używa się wszystkich czterech zasad. Stosujemy je jedna po drugiej, *zaczynając* od zasady odległości.

**Never
before
in
Galaria
history...**

has one been able to taste
50 galaria restaurants
and 50 internationally-
acclaimed wineries at
one location on one day.
Don't miss out!

\$35 admission includes
unlimited tastings,
souvenir glass, and
entertainment.

A portion of the
proceeds will benefit
the Galaria Food
Brigade, helping
us feed our
hungry neighbors.

**3rd Annual
Galaria
Wine & Chile
Fiesta**

This Saturday from
12 noon until 4:30 P.M.
at the El Dorado Hotel.

Advance tickets still available at Galaria News
and at our Plaza Americado Box Office. Limited
tickets will also be available at the door.

- ▲ Oto tylko jedna z wielu możliwości rozmieszczenia grup informacji. Użyłam również zasady wyrównania i kontrastu; będzie o nich mowa wkrótce.

Największym problemem, widocznym w oryginalnym ogłoszeniu, jest brak jakiegokolwiek rozdzielania informacji. Napisany wersalikami, w jednym dużym bloku tekst zajął cały obszar ogłoszenia, nie pozostawiając skrawka dodatkowej, pustej, białej przestrzeni, pozwalającej odpocząć oczom. Naprawdę można zastosować pismo w stopniu mniejszym niż 12 czy 14 punktów!

Odległość — podsumowanie

Kiedy kilka elementów znajduje się blisko siebie, przestają być traktowane jako osobne jednostki i wizualnie zaczynają stanowić całość. Elementy w jakiś sposób powiązane ze sobą powinny być zgrupowane. Trzeba zdawać sobie sprawę z tego, jaką drogą podąża nasz wzrok — gdzie patrzymy najpierw, jak wodzimy wzrokiem, co oglądamy na końcu, gdzie przenosimy spojrzenie po przeczytaniu ostatniego elementu. W projekcie powinno być widoczne logiczne następstwo elementów od samego początku do końca informacji.

Podstawowy cel

Podstawowy cel zasady odległości to porządkowanie. Pomocne są również inne zasady, ale zwyczajne grupowanie powiązanych ze sobą elementów i zmniejszenie odległości między nimi automatycznie tworzy strukturę. Jeśli informacja jest zorganizowana, to jest bardziej prawdopodobne, że będzie przeczytana i zostanie zapamiętana. Dodatkowym efektem organizacji wiadomości jest uzyskanie bardziej atrakcyjnej (lepiej rozmieszczonej) *pustej przestrzeni* (pusta przestrzeń to ulubiony termin projektantów).

Jak to osiągnąć

Przymrużając lekko oczy sprawdzmy liczbę wizualnych elementów na stronie, licząc, ile razy zatrzyma się nasz wzrok. Jeżeli na stronie można wyróżnić więcej niż trzy do pięciu elementów (oczywiście zależy to od projektu), trzeba zastanowić się, które z elementów można zgrupować tak, by stanowiły jedną wizualną całość.

Czego należy unikać

Unikajmy zbyt wielu oddzielnych elementów na stronie.

Nie umieszczajmy elementów w narożnikach i na środku strony.

Unikajmy pozostawiania równych odstępów pomiędzy elementami, jeżeli nie są częściami jednego większego zbioru (patrz przykład na stronie 23).

Unikajmy sytuacji zmuszających do zastanawiania się, którego fragmentu treści dotyczy nagłówki, podtytuł, podpis, grafika i tak dalej. Twórzmy relacje pomiędzy bliskimi sobie elementami.

Nie twórzmy relacji z elementami, które nie są ze sobą powiązane! Jeśli tak jest, odsuńmy takie elementy od siebie.